

Za úplatok v podobe ryže poslal súd inšpektora na päť rokov do basy

Z prevádzky, ktorú kontroloval, si mal odnieť desať kíl ryže a orešky kešu. Verdikt súdu však všetkých šokoval. Peter za zobrať úplatku v hodnote 28 eur vyfasoval päť rokov nepodmienečne!

Ryža, džúsy, orechy

„Už si chystám sprchovací gél, študujem internetové stránky, kde bývalí väzni opisujú, čo tam treba. Kúpil som si zámku, aby mi neukradli osobné veci,“ konštatuje tridsaťjedenročný Peter D. „Nemôžem s tým nič viac robiť. Posledná možnosť je žiadosť o milosť od prezidenta. Tú podáme hneď, ako mi doručia rozsudok z Najvyššieho súdu.“ Peter pracoval ako inšpektor šesť rokov. Vlni v apríli kontroloval predajňu s kórejskými potravinami v Bratislave. Prechádzal rad-radom jednotlivé produkty, pár z nich našiel po záruke alebo zle označené. Do zápisu z kontroly však tieto zistenia nezaevidoval. Podľa rozsudku manažérke spoločnosti oznámil, že „nevedie zistené nedostatky, ale chce mať z toho úžitok, pretože jeho plat

je nízky“.

„Čo mi viete ponúknuť?“ znela podľa obžaloby, s ktorou sa súd stotožnil, jeho otázka. Vystresovanej žene tvrdil, že inak navrhne riaditeľovi pokutu a ten zásadne pripisuje k navrhnutej sume nuly z pravej strany. Dokonca mal sľubovať, že ak sa mu revanšujú, zabezpečí im ochranu v prípade ďalších kontrol. Keď manažérka nič neponúkla, povedal, že si teda u nich „nakúpi“. „Prešiel sa po predajni a povedal, že chce veľké balenie jazmínovej ryže a sám si zobral ešte dve balenia orieškov kešu z regála.“ Okrem toho si údajne vzal aj niekoľko nápojov po dátume spotreby. Žene kázal, aby ryžu vyniesla von pred predajňu, kde si ju od nej zobral. Manažérka však hneď nato zburcovala kórejských majiteľov a na druhý deň už písali na inšpektora sťažnosti. Podnet na Úrad boja proti korupcii odstúpil riaditeľ regionálnej veterinárnej a potravinovej správy.

Rýchle súdy

Súd presvedčil o Petrovej vine kamerový záznam. Mladý kontrolór totiž tvrdil, že mu žena niečo doniesla do kufra auta, ktoré parkoval desať až dvadsať metrov od predajne, keď si tam práve vkladal aktovku. Hneď vraj aj odišla. Keď zistil, čo to je, ryžu vyložil k smetnému košu a viac to neriešil. Podľa záznamu z kamery však manažérka vyšla len nakrátko pred obchod, zdržala sa tam asi pol minúty a vrátila sa späť s prázdnyimi rukami. Po celý čas boli pritom za oknom snímané dva tiene. „Ja som si nikdy nepýtal nič. Keď potrebujem, tak si to kúpim. A nemôžem im ani zabezpečiť nejakú ochranu. Len čo sa nahlási rotácia kádrov, všetko odovzdáme a vedúca to rozhadzuje ostatným! Prečo mi dávala tú ryžu? No čo ja viem? Vyniesla to na ulicu, tam to položila. A čo ja s tým?“ zaryto presviedča na našom stretnutí. Petrovej obhajobe Špecializovaný súd v Pezinku neuveril. V januári bolo prvé a jediné pojednávanie, na ktorom ho odsúdili za zločin prijímania úplatku rovno na päť rokov basy v prvej nápravno-výchovnej skupine. K tomu dostal aj päťročný zákaz činnosti inšpektora regionálnej veterinárnej a potravinovej správy. Vyštudovaný technológ spracovania poľnohospodárskych produktov sa však s takýmto záznamom v registri trestov už aj tak v štátnej správe nezamestná. Neuspel

ani v odvolaní na Najvyššom súde. Ten rozsudok potvrdil. „Senát usúdil, že výška trestu je vysoká, ale nemôžu s tým nič robiť,“ reprodukuje slová advokáta. „My sme boli úplne v šoku. Verili sme, že sa to bude dať preklasifikovať, že dostane podmienku,“ krúti hlavou jeho sestra. „My sme vôbec na toto neboli pripravení. Aj náš právnik nám hovoril úplne iné alternatívy. Toto ani nepripúšťal. Ten, čo zrazil autom a zabil dve dievčatká dostal štyri roky! To je 28 eur viac ako život dvoch detí?“

Nádejný

Peter D. je totiž ako zamestnanec veterinárnej správy verejným činiteľom. A pre tých v prípade korupcie môžu platiť mimoriadne tvrdé tresty. Päť rokov v ústave s minimálnym stupňom stráženia, ktoré vyfasoval, je najnižšia možná hranica. Maximum je dvanásť rokov. Podľa názoru advokáta mal šancu dostať nižší trest, iba ak by ho súd neposudzoval ako verejného činiteľa. Z titulu svojej funkcie totiž o konečnej výške sankcie on sám nerozhodoval. Len vykonal kontrolu, spísal záznam, ktorý predkladal riaditeľovi a až ten by vo veci rozhodol. Súd sa však priklonil k inému chápaniu Petrovej pozície. A z človeka, ktorý vzal vrece ryže, dve balenia orieškov kešu a nápoje po záručnej lehote dohromady v hodnote 28,19 eura, spravil odstrašujúci príklad pre ostatných. Peter D. bol doteraz bezúhonný, nikdy predtým nebol trestne stíhaný, jeho nadriadený sa v správe o jeho povesti o ňom vyjadril kladne. Rovnako ho vnímalo jeho okolie. „V rámci úvah o postihu obžalovaného mal súd na zreteli predovšetkým účel trestu, teda potrebu chrániť spoločnosť pred páchatelmi trestných činov, zabrániť obžalovanému v páchaní ďalšej trestnej činnosti, vychovať ho k tomu, aby viedol riadny život, a tým výchovne pôsobil aj na ostatných členov spoločnosti, najmä ďalších možných páchatelov podobnej trestnej činnosti, a zároveň ich odradiť od páchania trestných činov,“ stojí v rozsudku. Súd zároveň dospel k názoru, že šanca na jeho prevýchovu je dobrá, nádejná.

Činitelia v base

Správ o verejných činiteľoch, ktorých by odsúdili za zločin prijímania

úplatku, je ako šafranu. Medzi posledné „veľké ryby“ patrí napríklad starosta obce Stará Huta. Obec pred dvoma rokmi vyhlásila súťaž na výber firmy na stavebné práce. Víťazná spoločnosť získala stotisícovú zákazku. Starosta Jozef Hudec si údajne od konateľa pýtal z tejto sumy desať percent, teda desaťtisíc eur. Polícia ho chytila pri preberaní peňazí. Špecializovaný súd v Banskej Bystrici ho za tento čin vlani v decembri odsúdil na päť rokov basy, peňažný trest tritisíc eur a zákaz vykonávať funkciu verejného činiteľa na štyri roky. Rozsudok ešte nie je právoplatný, starosta sa odvolal na Najvyšší súd.

V roku 2008 verdikt vtedajšieho Špeciálneho súdu potvrdil Najvyšší súd a bývalého primátora Čadce Jozefa Pohančíka poslal za prijímanie úplatku na tri roky do väzenia. Podľa rozsudku zobral úplatok 1,5 milióna korún za to, že firme preplatí 30-miliónovú faktúru za stavbu priemyselného parku. Trest mohol byť aj vyšší, keďže skutok spáchal verejný činiteľ. Lenže Špeciálny súd nepoužil prísnejší paragraf. Menej ako inšpektor za ryžu dostal aj bývalý vysoký funkcionár Slovenského futbalového zväzu Vladimír Wänke. Za prijatie úplatkov vo forme debničky jablák, dvoch kartónov vína a necelých päťsto eur bol odsúdený na tri roky a štyri mesiace nepodmienečne v prvej nápravno-výchovnej skupine. V apríli 2010 bol právoplatne odsúdený za korupciu prvý sudca v histórii Štefan Marťák. Jeho kolegovia mu na Špeciálnom a neskôr i v odvolaní na Najvyššom súde uložili tri a pol roka väzenia, peňažný trest a zákaz činnosti. Predstaviteľ justície pritom podľa prokuratúry viackrát prijal peniaze, za ktoré potom sľuboval „rýchle vyriešenie“ občianskoprávných sporov.

Nebezpečný

Odhliadnuc od viny je podľa Petrovej rodiny trest prehnaný. „Pozrite sa na Gorilu! Aký je už len on verejný činiteľ? Ten zákon treba zmeniť,“ hnevá sa jeho sestra. Podľa súdu je však práve Peter D. nebezpečný pre spoločnosť a len preto, že prihliadal na poľahčujúce okolnosti a nádejné možnosti jeho nápravy, vymeral mu trest na dolnej hranici zákonnej sadzby. „Útok obžalovaného smeroval proti dôležitému záujmu chránenému zákonom, ktorým je záujem spoločnosti na riadnom,

bezchybnom a zákonnom obstarávaní veci všeobecného záujmu, akým vykonanie úradných kontrol inšpektorom štátnej veterinárnej a potravinovej správy bezpochyby je. Navyše, uvedený záujem obžalovaný porušil ako verejný činiteľ. Táto skutočnosť zvyšuje nebezpečnosť činu pre spoločnosť, ktorú zákonodarca premietol aj do prísnejšieho trestného postihu. Pri hodnotení významu chráneného záujmu mal súd tak isto na zreteli skutočnosť, že korupcia predstavuje v súčasnosti závažný celospoločenský problém,“ konštatuje súd.